

OPONENTSKÝ POSUDOK K INAUGURAČNÉMU KONANIU

Uchádzač:	doc. Mgr. Emília Perez, PhD.
Pracovisko uchádzača:	Katedra translatológie Filozofická fakulta UKF v Nitre
Odbor HIK:	prekladateľstvo a tlmočníctvo
Oponent:	prof. Mgr. et Mgr. Adriána Ingrid Koželová, PhD.
Pracovisko oponenta:	Inštitút germanistiky a romanistiky, Filozofická fakulta PU v Prešove

Oponentský posudok som vypracovala na základe vymenúvacieho dekrétu Filozofickej fakulty Univerzity Konštantína Filozofa v Nitre, vydaného z poverenia Vedeckej rady fakulty a podpísaného dekanom fakulty prof. PhDr. Martinom Hetényim, PhD., ako aj na základe predloženého inauguračného spisu uchádzačky o vymenovanie za profesorku v odbore habilitačného a inauguračného konania prekladateľstvo a tlmočníctvo. Predložený spis je spracovaný v súlade s platnou legislatívou a obsahuje všetky podklady potrebné na vecné a kvalifikované posúdenie jej celoživotnej vedeckej a pedagogickej činnosti.

Kvalifikačné predpoklady

Uchádzačka o vymenovanie za profesorku, doc. Emília Perez, PhD., má vyprofilované odborné zázemie v oblasti prekladateľstva a tlmočníctva, ktoré sa formovalo kontinuálne v akademickom prostredí a zároveň v úzkom kontakte s profesionálnou prekladateľskou praxou. Vysokoškolské vzdelanie absolvovala na Univerzite Konštantína Filozofa v Nitre, kde získala akademické tituly Mgr. (2009) a PhD. (2012) v odbore prekladateľstvo a tlmočníctvo. Na túto odbornú líniu nadviazala v roku 2021 získaním vedecko-pedagogického titulu docent v tom istom odbore.

Jej profesionálna dráha je dlhodobo spätá s Katedrou translatológie Filozofickej fakulty UKF v Nitre, kde pôsobila najprv ako odborná asistentka a v súčasnosti ako docentka. Od začiatku svojho akademického pôsobenia prepája vysokoškolskú pedagogickú a vedeckú činnosť s aktívnou prekladateľskou a titulkovacou praxou, a to predovšetkým v oblasti audiovizuálneho prekladu a mediálnej prístupnosti. Toto prepojenie výskumu a praxe tvorí stabilný základ jej odborného profilu.

Významnou súčasťou odborného rastu uchádzačky je dlhodobé a cielene orientované ďalšie vzdelávanie, ktoré reaguje na vývoj prekladateľskej profesie, technologické zmeny aj spoločenské požiadavky na prístupnosť médií. Absolvovala viacero špecializovaných kurzov a odborných školení doma aj v zahraničí, zameraných na audiovizuálny preklad, titulkovanie a dabing, tvorbu audiokomentárov, jazykovú a senzorickú mediálnu prístupnosť, autorské právo v audiovizuálnom preklade, ako aj na využívanie digitálnych nástrojov a umelej inteligencie v prekladateľskej praxi. Tieto vzdelávacie aktivity nepredstavujú izolované doplnenie kvalifikácie, ale kompaktné podporujú jej vedecké a pedagogické zameranie.

Odborne sa uchádzačka profiluje najmä v oblasti prekladu a lokalizácie multimodálnych a audiovizuálnych textov, didaktiky prekladu, problematiky prekladateľských kompetencií a jazykovej a senzorickej mediálnej prístupnosti, a to osobitne so zameraním na potreby osôb so sluchovým a zrakovým znevýhodnením. Uvedené oblasti rozvíja konzistentne vo vedeckej, publikačnej aj pedagogickej činnosti. Dlhodobo sa podieľa na ich etablovaní v akademickom prostredí.

Z hľadiska odborného profilu ide o uchádzačku, ktorej akademický a profesijný rast má jasnú vnútornú logiku, kontinuitu a smerovanie. Kombinácia translatologického vzdelania, dlhoročného vysokoškolského pôsobenia, aktívnej prekladateľskej praxe a ďalšieho

vzdelávania vytvára predpoklady zodpovedajúce profesorskému pôsobeniu v odbore prekladateľstvo a tlmočníctvo.

Pedagogická činnosť

Pedagogická činnosť inaugurantky je dlhodobo koncentrovaná na kľúčové oblasti prekladateľstva a tlmočníctva a pokrýva všetky tri stupne vysokoškolského vzdelávania. Na Katedre translatológie Filozofickej fakulty Univerzity Konštantína Filozofa v Nitre sa podieľa na výučbe profilových translatologických disciplín, ktoré tvoria jadro odborného vzdelávania v danom odbore. Ide najmä o predmety zamerané na metodiku prekladu a tlmočenia, pragmatiku translácie, audiovizuálny preklad, multimodálne a mediálne texty, lokalizáciu, ako aj na otázky inklúzie a prístupnosti v prekladovej komunikácii. Výučba doc. Perez nie je obmedzená na jeden stupeň štúdia, ale vykazuje vertikálnu kontinuitu. Na bakalárskom a magisterskom stupni sa podieľa na formovaní základných a pokročilých prekladateľských kompetencií. Na doktorandskom stupni zabezpečuje metodologicky orientované predmety, akými sú metodológia translatologického výskumu, translatologické školy či dejiny translačných činností. Táto vertikála výučby umožňuje študentom plynulý prechod od osvojovania základných postupov k samostatnej vedeckej reflexii prekladu a tlmočenia. Súčasťou pedagogického pôsobenia uchádzačky je aj aktívna účasť na zabezpečovaní a rozvoji študijných programov. Od roku 2019 pôsobí ako spolugarantka študijného programu prekladateľstvo a tlmočníctvo (spoločný základ) v bakalárskom aj magisterskom stupni v rámci viacerých jazykových kombinácií a zároveň sa podieľa na doktorandskom študijnom programe translatológia. Jej pedagogická činnosť presahuje rámec výučby a zahŕňa zodpovednosť za obsahové smerovanie a kvalitu študijných programov v odbore. Významnou súčasťou pedagogického profilu inaugurantky je vedenie záverečných prác, ktoré svojím rozsahom aj tematickou súdržnosťou naznačuje existenciu stabilnej odbornej línie. Ako školiteľka viedla desiatky bakalárskych a diplomových prác, ako aj dizertačné práce zamerané najmä na audiovizuálny preklad, titulkovanie, dabing, mediálnu prístupnosť a recepčné aspekty audiovizuálnych diel. Témy záverečných prác sú úzko prepojené s jej výskumným zameraním a pedagogickými predmetmi, čo vytvára prirodzené prostredie pre formovanie mladých odborníkov v danej oblasti. Pedagogická činnosť doc. Perez je podopretá systematickou tvorbou učebných materiálov pre vysokoškolské vzdelávanie. Je autorkou a spoluautorkou viacerých vysokoškolských učebníc a učebných textov, ktoré reflektujú aktuálne otázky audiovizuálneho prekladu, mediálnej prístupnosti a teoretických východísk filmového prekladu a tlmočenia. Tieto materiály nevznikajú izolovane, ale v priamej nadväznosti na vyučované predmety a potreby študentov, čím prispievajú ku kvalite a udržateľnosti pedagogického procesu.

Pedagogická činnosť doc. Perez je vysoko hodnotená aj na úrovni vedenia pracoviska. Podľa hodnotenia vedúcej Katedry translatológie FF UKF v Nitre sa jej pedagogický profil vyznačuje nielen odbornou precíznosťou a vedením kvalifikačných prác, ale aj schopnosťou dlhodobo rozvíjať inovatívne formy výučby, prepájať vzdelávanie s profesionálnou praxou a prenášať aktuálne technologické, profesijné a trhové trendy do domáceho akademického prostredia. Zahraničné pedagogické skúsenosti a spolupráce, vrátane pôsobenia v medzinárodných vzdelávacích programoch zameraných na audiovizuálnu prístupnosť, sa premietajú do rozvoja študijných programov a obohacujú vzdelávací proces na katedre.

Z hľadiska rozsahu, kontinuity a odborného zamerania predstavuje pedagogická činnosť doc. Mgr. Emílie Perez, PhD. vyprofilovaný pedagogický výkon primeraný profesorskému pôsobeniu v odbore prekladateľstvo a tlmočníctvo.

Vedeckovýskumná a expertízna činnosť

Doc. Mgr. Emíliu Perez, PhD. poznám dlhodobo zo spoločnej odbornej spolupráce, a preto môžem jej vedeckovýskumnú činnosť hodnotiť nielen na základe formálnych výstupov, ale aj z hľadiska spôsobu, akým rozvíja výskumné témy, buduje odborné prostredie a vstupuje do domácej aj medzinárodnej vedeckej diskusie. Jej výskum považujem za excelentný nie v zmysle deklaratívneho hodnotenia, ale pre jeho dlhodobú koncepcnosť, medzinárodnú čitateľnosť a reálny dosah na formovanie odboru. Vedecký profil inaugurantky sa vyznačuje dlhodobou tematickou sústredenosťou a jasne artikulovaným odborným zameraním. Od počiatočného zamerania na umelecký preklad a literárne aspekty translácie sa jej výskum postupne sústredil na audiovizuálny preklad, ktorý sa stal jej kľúčovou a profilujúcou oblasťou. Tento posun nebol náhodný. Je výsledkom cielenej odbornej orientácie, vďaka ktorej sa doc. Perez podieľala na etablovaní audiovizuálneho prekladu ako samostatnej subdisciplíny translológie v slovenskom akademickom priestore. Doc. Perez vstúpila do výskumu audiovizuálneho prekladu v období, keď táto oblasť v slovenskom akademickom prostredí len začínala nadobúdať systematickejšie kontúry. Jej práce vytvorili základný referenčný rámec pre výskum dabingu, titulkovania, úprav dialógov a profesijného profilu audiovizuálneho prekladateľa. Práve túto schopnosť prepojenia výskumu s praxou považujem za jeden z najsilnejších aspektov jej vedeckého pôsobenia.

Osobitnú pozornosť si zasluhuje rozšírenie jej výskumu o problematiku audiovizuálnej prístupnosti a inkluzívnej komunikácie pre osoby so sluchovým a zrakovým znevýhodnením. V tejto oblasti doc. Perez zohráva úlohu aktívnej výskumníčky a rovnako iniciátorky a koordinátorky výskumných tímov, ktoré priniesli prvé empirické overenia týchto prístupov v slovenskom aj európskom kontexte. Výsledky jej práce sa stali východiskom pre tvorbu odporúčaní a štandardov, čím jej výskum nadobudol výrazný spoločenský a aplikačný rozmer. Medzinárodný rozmer jej vedeckovýskumnej činnosti sa prejavuje v aktívnej účasti na formovaní európskej odbornej diskusie v oblasti audiovizuálneho prekladu a mediálnej prístupnosti. Doc. Perez je v danej oblasti stabilnou a rešpektovanou súčasťou európskej výskumnej komunity. Aktívne sa podieľa na riešení medzinárodných projektov, často v pozícii hlavnej riešiteľky alebo národnej koordinátorky, a odborné výstupy pravidelne prezentuje na najprestížnejších svetových konferenciách.

Publikačná činnosť inaugurantky je rozsiahla a vyvážená. Je autorkou a spoluautorkou viacerých vedeckých monografií, vysokoškolských učebníc a štúdií publikovaných v renomovaných domácich aj zahraničných časopisoch, pričom jej práce sú citelne prítomné v medzinárodnom citačnom priestore.

Za potvrdenie odborného renomé doc. Perez považujem aj jej rozsiahlu expertíznu a posudzovateľskú činnosť. Je prizývaná ako oponentka dizertačných prác a hodnotiteľka projektov na domácich aj zahraničných univerzitách, čo jednoznačne svedčí o jej odbornom kredite.

Na základe osobnej znalosti jej práce, dlhobodej spolupráce a podrobného oboznámenia sa s jej vedeckovýskumnými výstupmi môžem jednoznačne konštatovať, že vedeckovýskumná a expertízna činnosť doc. Mgr. Emílie Perez, PhD. dosahuje úroveň, ktorá nielen spĺňa, ale v mnohých ohľadoch presahuje kritériá kladené na profesorské pôsobenie v odbore prekladateľstvo a tlmočníctvo.

Celkové hodnotenie

Na základe predloženého inauguračného spisu, ako aj na základe osobnej znalosti odbornej práce inaugurantky môžem konštatovať, že doc. Mgr. Emília Perez, PhD. predstavuje vyprofilovanú osobnosť odboru prekladateľstvo a tlmočníctvo, ktorej vedecká, pedagogická a expertízna činnosť vytvára ucelený a presvedčivý profesorský profil.

Vedeckovýskumná činnosť inaugurantky je medzinárodne aj metodologicky ukotvená. Prináša originálne príspevky najmä v oblasti audiovizuálneho prekladu a mediálnej prístupnosti. Pedagogická činnosť na všetkých stupňoch vysokoškolského vzdelávania nadväzuje na jej výskumné zameranie. Rozsah jej pôsobenia, miera zodpovednosti za študijné programy a výsledky v oblasti vedenia záverečných prác jednoznačne presahujú rámec bežných akademických povinností.

Osobitne považujem za dôležité zdôrazniť rozmer, ktorý v akademických hodnoteniach nebýva vždy pomenovaný, no v prípade inaugurantky je neprehliadnuteľný. V posudkoch na jej vedecké výstupy, ako aj pri hodnotení prác jej doktorandov som opakovane poukazovala na skutočnosť, že jej odborné smerovanie je vedené nielen vedeckými a pedagogickými ambíciami, ale aj jasne artikulovanými humánnymi cieľmi. Zameraním sa na problematiku prístupnosti médií inaugurantka upozorňuje na skupiny, ktoré zostávajú na okraji spoločenského záujmu. Prostredníctvom translatologického výskumu im otvára priestor pre plnohodnotnú účasť na kultúrnej a mediálnej komunikácii. Práve v tomto presahu nad rámec odboru vidím jeden z najvýraznejších prínosov jej práce. Vďaka inaugurantke sa translatológia dostáva na vyššiu kvalitatívnu úroveň a potvrdzuje svoje miesto medzi humanitnými vedami, ktoré sa vo svojej podstate zaujímajú o človeka, jeho potreby a dôstojnosť. Domnievam sa, že práve inauguračné konanie je vhodným a legitímnym priestorom na vyslovenie tohto uznania.

Záver

Na základe uvedených skutočností možno konštatovať, že uchádzačka spĺňa všetky kritériá na vymenovanie za profesorku a po úspešnom inauguračnom konaní a splnení všetkých legislatívnych požiadaviek v zmysle vyhlášky MŠVVaŠ SR č. 246/2019 Z. z. **odporúčam** vymenovať uchádzačku **doc. Mgr. Emíliu Perez, PhD.** za profesorku v odbore habilitačného konania a inauguračného konania prekladateľstvo a tlmočníctvo.

prof. Mgr. et Mgr. Adriána Ingrid Koželová, PhD.
Inštitút germanistiky a romanistiky FF PU v Prešove

V Prešove 11. januára 2026